

אוקטובר 2006

גיליון 58

מסע עולמי

ויזמינג

והרי החדשות:
המערב הפרוע
של ארצות הברית
חי וקיים

ברלין

להכיר את קורות
המוזיאון היהודי של
בירת גרמניה

הודו

פרק קצר מ"שבוי
בקסמה" היומן האישי
של גילי חסקין

קוסטה ריקה

איך ולמה הפך
"החוף העשיר"
לאחד מהיעדים
הנחשקים ביותר

אלבניה

לגלות את החצר
האחורית והנסתרת
של אירופה

20 ש"ח (באילן 17.30 ש"ח)

9 770792 830000

1 0

SBC

ערוץ החגיגים

ארץ הנשרים

אלבניה היא אחת מהארצות המסקרות באירופה, מדינה שהייתה מסוגרת שנים רבות ושללאחרונה החלה לפתוח את שעריה למטיילים. עמרי גלפרין ביקר בה ונהנה מהנופים המרהיבים והבראשיתיים ומקבלת הפנים החמה

כתב: עמרי גלפרין
צילמה: אורית גלפרין

ל אלבניה, ארץ מסקרנת מאוד שאט אט הופכת לשם מוכר במפת התיירות העולמית, הגעתי ממקדוניה. לאורך כל הדרך, בין הרים וכפרים מוריקים, ראיתי בעלי חיים בשדות הפתוחים, יובלי נהרות, תושבים הנושאים את סליהם על גבי סוסים הרתומים לעגלה וכמובן, אולי הסממן המובהק ביותר של אלבניה, מאות אלפי בונקרים מבטון מזוין הפזורים על רכסי ההרים ובשדות. בונקרים אלה הם זכר לשלטונו בן 40 השנה של אנוור הד'לה, המנהיג הקומוניסטי שהנהיג את אלבניה החל מראשית מלחמת העולם השנייה ועד לדמוקרטיה שהונהגה כמה שנים לאחר מותו, בתחילת שנות ה-90. תושביה הראשונים של אלבניה (שקפיריה בשפה המקומית, "ארץ הנשרים") היו שבטים אילריים ותראקיים נודדים. היא אחת מארצות הבלקן, שוכנת בחלק הדרום-מזרחי של יבשת אירופה וגובלת ביוון, במונטנגרו ובקוסובו. במאה ה-16 פלשו לאלבניה כוחות עות'מאניים שהשפיעו על עיצובה הדתי כארץ עם רוב מוסלמי (כ־80 אחוז מתושביה מוסלמים והיתר נוצרים). מבחינה דתית רבים מתושביה מגדירים עצמם כאלבנים, כשכיוונתם היא "אוהבי כל הדתות וכל אדם באשר הוא". אדרבא, מבחינתם אין שום בעיה בנישואין בין דתות. תושב מקומי עמו שוחחתי סיפר לי ששתי בנותיו המוסלמיות הולכות להתפלל בחג הפסחא הנוצרי בכנסייה, ושהוא אפילו מעודד אותן לעשות זאת.

הגיבור הלאומי של אלבניה

את טיולי באלבניה התחלתי בעיר הבירה **טיראנה** (Tirana), שעוברת לאחרונה מתיחת פנים. במרכז העיר מספר רחובות שבהם מרוכזים מרבית אתרי התרבות והאתרים ההיסטוריים, וגם בתי המלון הנחשבים של אלבניה. אחד ממוקדי העניין שבעיר הוא **השוק המרכזי** (Iri Pazari)

כיכר סקודרבג נחשבת ללב ליבה של אלבניה ואולי אף ל"מרכז העצבים" של המדינה

מימין:
מאמינים במסגד אטהם ביי. הכובע המיוחד של ראשם אופייני לאלבנים מבוגרים ההולכים בדרכי האסלאם

למעלה:
בניינים רבים באלבניה צנועים בדרך מקורית ומעויינת. לאחר שהתרגלים לתופעה מתחילים לחפש את הנועזים מביניהם, המצויים גם בערים הגדולות וגם בכפרים

בעמוד מימין:
מאות אלפי בונקרים פזורים בכל רחבי אלבניה, בעיקר בהרים ובשטחים הפתוחים. יש מי שהפכו אותם לחורי שינה ארעיים לחוסרי בית

רחב הידיים, בו מוכרים עשרות רוכלים בגדים, מזון מסוגים השונים וגם ראקי, משקה הריף שמויצר בעבודת יד. בהחלט מומלץ לבקר ולהתרשם.

מרכז ההתרחסות של העיר הוא באזור הכיכר המרכזית, **כיכר סקנדרבג** (Skenderbeg Square). לצד מסעדות ומועדוני קזינו ניצב **בכיכר המוזיאון ההיסטורי הלאומי** (National Historical Museum), שכבר בכניסה אליו מוצגת מוזאיקה יפהפייה המציגה את נצחון התושבים המקומיים במלחמותיהם ובמאבקהם לאורך ההיסטוריה. המוזיאון מחולק לפי תקופות היסטוריות ומכיל מוצגים ארכיאולוגיים רבים, מפות, וגם צילומים ועדויות מתקופת השחרור של אלבניה והמעבר לדמוקרטיה. רוב השילוט במוזיאון הוא בשפה האלבנית, ואם מצליחים להיעזר בתושב מקומי שיכול לסייע בתרגום, חוויית הביקור במקום מתעצמת. מול רחבת המוזיאון ניצב פסל בדמותו של ג'יג'י קסטריוטי סקנדרבג, הגיבור הלאומי בן המאה ה-15, כשהוא רכוב על סוסו ואוחז במגן. סקנדרבג נחשב למי ששמר על כבודם של בני העם האלבני ונודע כמי שהדף את הצבא העות'מאני מספר פעמים. אנדרטאות ומוזיאונים רבים הוקמו לזכרו והוא מופיע גם על שטרות הכסף המקומי. אחת מהתרומות הגדולות שזקפים לזכותו היא יצירת הסולידאריות העמוקה בין בני העם האלבני והזהות הלאומית האחידה. גם כיום הוא נתפס כסמל לעצמאות ולחופש והנשר בעל שני ראשים שהוטבע על מגן הקרב שלו מופיע על דגל אלבניה.

סמוך לאנדרטה השתמר **מסגד אטהם ביי** (Ethem Bey) מסוף המאה ה-18. המסגד נחשב לאחד מהבניינים העתיקים הבודדים שנשתמרו בעיר ושרד את תקופת הממשל הקומוניסטי ואת מרד האתיאיזם והשחרור מהדת בשנות ה-60 של המאה ה-20. מינרט המסגד נופץ ולאחר מכן שופץ וחדש. המסגד מרשים הרבה יותר מבחוץ מאשר בחלקו הפנימי, ובשעות

הערב הוא מואר ובולט. סמוך למסגד ניצב מגדל שעון מרשים שגובהו 35 מטרים אשר הוקם בשנת 1830, וממנו נשקף נוף יפה של העיר.

בין חינוך לבינו

מטיראנה המשכתי לכיוון דרום-מזרח לעיר קורצ'ה (Korça), בנסיעה מתישה שארכה כארבע שעות. בקורצ'ה התפתחה השפה האלבנית ובשנת 1887 נפתח בה בית הספר הראשון ללימוד השפה. כיום משמש מבנה בית הספר בית למוזיאון החינוך (Museum of Education), מוצגים בו מחברות וספרים ישנים מאותה התקופה וכן תצלומים של התלמידים הראשונים. במוזיאון אחר בעיר, מוזיאון אומנות ימי הביניים (The Medieval Art Museum), מוצגים כ-7,500 פריטי אומנות כולל פסלים מקוריים ומשוחזרים. בכנסייה שבתוך המוזיאון מוצגים איקונות וסמלים מהזרם האומנותי הריאליסטי.

קורצ'ה די עשירה במסעדות ובפאבים שמרוכזים ברובם במרכז העיר וברחובות הראשיים. תפריטי רוב המסעדות זהים ומציעים שווארמה ובורקס פשוטים ועם זאת ערבים לחיך. מנה מקומית נוספת היא לאקרור – פשטידה טעימה מבצל ומעגבניות שיכולה לשמש ארוחת צהריים מיוחדת ומשביעה. מרבית המבקרים במקומות הבילוי הם גברים שיושבים בקבוצות בבתי הקפה ובפאבים, משוחחים וצופים במשחק כדורגל או בסרט. החברה האלבנית עדיין לא שוויונית דיה, ואישה שתצא לבלות בשעות הערב תיחשב ברוב המקומות לזולה. בקורצ'ה התוודעתי לאהבתם של האלבנים להימורים. גולת הכותרת של ההימורים בעיר היא משחק הבינגו להמונים: עשרות גברים מצטופפים בחנות קטנה ובה בינגו אלקטרוני וכרוח שצווח למיקרופון את המספרים שעלו בגורל.

בשולי העיר, מול תחנת האוטובוסים המרכזית, מצוי השוק העירוני. לחובבי הגבינות מובטחת כאן הנאה מושלמת: תחת סככה ענקית מצטופפים עשרות מוכרי גבינות שמנסים לשווק את מרכולתם. טעימה מהתוצרת המקומית מובילה די מהר למסקנה שרוב הגבינות אומנם מלוחות, אך למרות זאת, הגיוון בטעם נוצר בשל חיבורים מעניינים וטעימים בין ירקות לגבינות, כמו פלפל אדום שממולא בגבינה. אוהבי החמאה ייהנו מגושי ענק של חמאה בצבעי לבן וצהוב. מומלץ לקנות באחד מדוכני השוק לחם ומעט חמאה, ולהתחיל להתענג.

פאסט פוד אלבני בסגנון יווני

בנסיעה קשה מאוד דרומה, חמש שעות בין הרים ובכבישי כורכר קופצניים, חלפתי על פני אגם אוכריד (Ochrid) השוכן בגבול שבין אלבניה למקדוניה. מלבד אזור מגורים עירוני ופשוט, צידו האלבני של האגם כלל לא מפותח לעומת צידו המקדוני, בו האגם הוא מרכז התירות של המדינה. זהו אולי הסימן המובהק ביותר לכך שאלבניה היא עדיין מדינה בתולית בכל הקשור לאטרקציות תירותיות, שסביר להניח שברבות הימים יפותחו באזור.

יעד הנסיעה שלי היה פרמט (Përmeti), עיירה נעימה בת 7,000 תושבים שטובלת בטבע ובהחלט יכולה לשמש נקודת עצירה לילה או שניים. לרגלי העיירה זורם נהר ויוסה (Vjosa) שלמימיו גוון ירקרק-טורקוזי. מעל לנהר סלע עצום בגודלו, שאפשר לטפס עליו ולהשקיף מטה על זרימת המים ועל השדות שמסביב. בחלק העליון של העיירה מספר חנויות, מסעדות ובתי קפה. ביום שבו ביקרתי בפרמט היה מזג האוויר קר וסגרירי, הזדמנות טובה לעצור

בכל חצר בית משפחה אלבני מגוון בעלי חיים המשרתים את בעליו

משמאל:

העיר נ'ירוקסטרה תוכננה באופן מופלא כך שמרבית גנות הבתים מכוסים ברעפי צפחה אפורים. יש מי שמכנים אותה "עיר האבנים"

לחטה ובעמוד מימין:

בשווקים שברחבי אלבניה מבוחר של זכוני אוכל, בגדים ותושבים מקבירי פנים

הסבתא הזקנה ביותר קמה לרקוד ולשמוח באירוע המשפחתי הצנוע והכל כך לא בומבסטי. במהלך כל הערב הבירה נמזגה בשפע והמארחים בדקו את קצב השתייה של האורחים, וקיים סיכוי סביר שהנקלעים לחתונה שכזו יצאו עם ראש מסוחרר

במסעדה מקומית לטובת צלחת מרק מהבילה. כאן טעמתי את המרק האלבני, רווי במיץ לימון, חמוץ ועם זאת אכיל ומעניין. היות שהמקום די קרוב ליוון ניכרת השפעה יוונית גם על המטבח המקומי וסופלקי מוגש במסעדות המגדירות עצמן כ"פאסט פוד", המונח האמריקני המפורסם שהספיק להגיע בינתיים גם לאלבניה.

בפרמט הזדמן לי להתארח בחתונה נוצרית מקומית, אירוע שהיה עבורי חוויה מדהימה. להקה המורכבת משני נגני אקורדיון, מתופף ונגן קלרינט הקפיצה את הנוכחים במוסיקה בלקנית טיפוסית וכולם רקדו לסירוגין במעגלים. גם הסבתא הזקנה ביותר קמה לרקוד ולשמוח באירוע המשפחתי הצנוע והכל כך לא בומבסטי. במהלך כל הערב הבירה נמזגה בשפע והמארחים בדקו את קצב השתייה של האורחים, וקיים סיכוי סביר שהנקלעים לחתונה שכזו יצאו עם ראש מסוחרר. חלק מהמשפחות הנוצריות נוהגות לערוך לפני החתונה מסיבות רווקים, אחת לכלה ואחת לחתן. את הטקס הדתי עורכים בכנסייה. גם חתונות בין נוצרים למוסלמים הן דבר שבשגרה באלבניה, ולטקס הדתי נמצא פתרון פרקטי מאוד: ביום שבת הולכות שתי המשפחות למסגד ובראשון לכנסייה. קל מזה לא יכול להיות. ובכן, גם ישו ומוחמד יכולים להיות חברים.

קפיצה קטנה לחו"ל

נסיעה דרומה שנמשכה כשעה וחצי הובילה אותי לעיר מיוחדת בשם ג'ירוקסטרה (Gjirokastra). העיר בת 30 אלף התושבים ממוקמת על הר המתנשא לגובה 2,000 מטרים, וידועה בעיקר כעיר הולדתו של אנוור הוד'ה.

מעל לעיר מתנשאת מצודה ג'ירוקסטרה (Gjirokastra Castle), שבין השנים 1929-1968 שימשה בית כלא. הדרך למצודה קשה ותלולה מאוד והמתקשים יכולים להיעזר במונית. למרגלות המצודה שוק קטן ובו עשרות חנויות, ובמהלך הטיפוס מתגלות סמטאות יפהפיות. מפסגת המצודה נגלה לי נוף מדהים, כמעט ונגעתי בעננים. העיר נפרשה למולי על כל בתיה העתיקים, סביבה הרים והאוויר צלול ונקי. במצודה עצמה ממוקם מוזיאון החימוש (Armaments Museum) ובו תצוגת כלי נשק ישנים ומערכי הקרב של העם האלבני, כולל תזכורת לניצחונות הרומנטיים על הנאצים.

מנהלת המוזיאון, שלא מורגלת בתיירים רבים (בסך הכל מבקרים באלבניה כ-400 אלף תיירים מדי שנה, רובם אלבנים תושבי קוסובו), לקחה אותי לסיור אישי שבמהלכו דיברנו על ההיסטוריה הפוליטית של אלבניה, ולראשונה ניתנה לי ההזדמנות לשמוע דעה מאוזנת ביחס למעשיו של המנהיג הקומוניסטי הוד'ה. לטענת מנהלת המוזיאון המחיה באלבניה התייקרה מאז המעבר לקפיטליזם ומוצרי מזון (אפילו מצרכים בסיסיים כמו לחם) הרבה יותר יקרים מאשר בעבר.

מג'ירוקסטרה המשכתי בנסיעה קצרה דרומה לסרנדה (Saranda) בירת התיירות של אלבניה, עיר ולה רצועת חוף ונמל השוכנת על גדות הים האדריאטי. סרנדה מציעה למבקרים בה

פסטיבל המורשת האלבנית מתקיים אחת לארבע שנים במצודת ג'ירוקסטרה. למבקרים בפסטיבל צפוי המינג עצום הכולל ריקודי עם, מוסיקאים מקומיים ותושבים הלבושים בלבוש מסורתי

למעלה:

לטרודה יש את כל המאפיינים הדרושים כדי להצליח בתחום התיירות והרומנטיקה - חוג אוויר נעים, חופי ים תפלים ומסעדות איכותיות

למטה:

אגם בוטרינט משופע בדגים ובדייגים נאה. כמיטב מסורת האירוח האלבנית, הדייגים המקומיים ישמחו לקחת את המבקרים לשיט בסירתם ללא שום תחורה

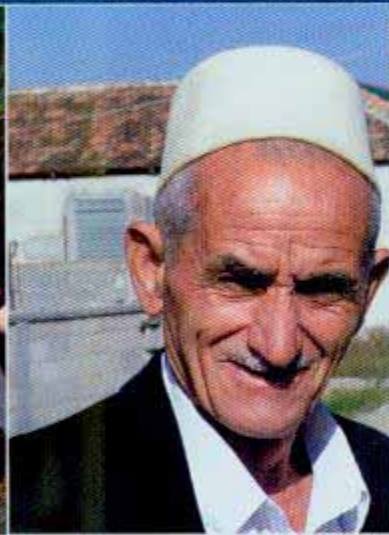
אטרקציות שונות כמו שיט ודיג, ומבחינה קולינארית יש בה שפע של מסעדות איכותיות. ברחוב הארוך שלאורך הטיילת נמצאים רוב האתרים התיירותיים ובתי המלון, ובקצהו הצפוני יש בריכת שחייה ייחודית בתוך הים עם מקפצות מסודרות במסלולים. האתר פתוח חנים לקהל המשתכשכים והתושבים המקומיים יודעים לספר שבעבר אף נערכו במקום תחרויות. בעונת התיירות הקיציית כדאי בהחלט לעצור כאן למספר ימי רגיעה, להתפרקד על אחת מרצועות החוף ולנוח. מי שמחפשים לשנות אווירה יכולים לצאת להפלגת קצרה לאי היווני הסמוך קורפו, הידוע כאי של מסיבות.

תדלוק על הבוקר

בקרבת סרנדה נמצאים האגם והעיר העתיקה בוטרינט (Butrint). האגם מדהים בצבעיו ובצמחייה הגדלה על גדותיו. דייגים ישובים בסירות משוטטים משליכים את חכותיהם ונראה שזמנם עובר בשלווה יחסית. העיר העתיקה בוטרינט החלה להיבנות במאה השישית לפני

**נכנסתי לפאב/מסעדה וניסיתי לברר על אפשרויות
הלינה במקום. לשמחתי ולמזלי אחד מבאי המקום
הבין מעט אנגלית והסביר לי שאין בכפר מקום מוסדר
ללינה, אבל אני אורח רצוי בביתו. התושבים
בכל רחבי אלבניה הם מכניסי אורחים מתוך
מסורת ואהבת אדם ולא משום מניע כלכלי**

הספירה ו-18 נקודות עצירה מקלות על המבקרים להתמצא בה. כבר בכניסה ניצבות חומות ההגנה שתוחמות את העיר, שחלקים ממנה נמצאים בעיצומן של הפירות ארכיאולוגיות. בין האתרים המעניינים והיפים אפשר למצוא את האגורה, ששימשה לכינוסים ציבוריים, ושרידי תיאטרון מהמאה השלישית לפני הספירה עם 2,500 מושבים, שהשתמר היטב. במרכז האתר אגן טבילה מהמאה השישית שרצפתו עשויה אבנו פסיפס צבעוניות. בצידה השני של העיר מצוי האקרומוליס מהמאה השביעית לפני הספירה. מעל מתנשאת מצודה שמשקיפה אל העיר העתיקה, אליה אפשר לטפס בדרך מוסדרת יחסית.

מבוטרינט שבתי לסרנדה והמשכתי צפונה בנסיעה שארכה שמונה שעות רצופות. הדרך עברה לצד חופי הים האדריאטי והיוני עד לעיר **דורס** (Durrës), שנחשבת גם היא למוקד תיירותי עם חופי ים מפתים. אם מחליטים להמשיך ולנפוש באחד מחופי אלבניה אז זה המקום, ואם לאו – כדאי פשוט להמשיך ולטייל.

לשמחתי הרבה הכרתי בנסיעה בחור נחמד שגר בכפר סמוך לדורס. הוא הזמין אותי ללון בביתו וכשהגענו הוריו קיבלו אותי בנשיקות והרעיפו עלי אהבה כאילו הייתי אחד מילדיהם. לאחר ארוחה דשנה פסק זרם החשמל בבית וזה היה האות ללכת לישון. בבוקר שלמחרת יצאתי לחצר וגיליתי רפת מאולתרת ובה שתי פרות. ארוחת הבוקר (או נכון יותר לומר

האם תרזה

בני העם האלבני מתגאים באמא תרזה, נזירה קתולית שאביה היה ממוצא אלבני. האם תרזה הייתה ידועה כמי שסייעה לעשרות אלפי אנשים, בייחוד בהודו אך גם ברחבי העולם כולו. האפיפיור העניק לה תואר קדושה והיא אף זכתה בפרס נובל לשלום בשנת 1979 ובפרסים נוספים. בשנת 1996 הוענקה לאם תרזה אזרחות כבוד של ארצות הברית. בשנת 1997 היא הלכה לעולמה, ובמקומות שונים באלבניה הוצבו פסלים ואנדרטאות בדמותה. האם תרזה הוכרזה כקדושה נוצרית על ידי האפיפיור יוחנן פאולוס השני ב-19 בפברואר 2003.

מלמעלה בכיוון השעון:
בין כותלי החומות של מצודת קרויה אפשר
להתרשם חשרידי בתים עתיקים

רוב הכבישים באלבניה ישנים ומפותלים מאוד
ומדי שנה מקפחים בהם את חיייהם תושבי

ברחבי אלבניה פזורים פסלים של סקנדרברג

בעמוד מימין מלמעלה בכיוון השעון:
נהר דריני היפהפה מוביל לצפונה של המדינה ואל
האלפים האלביים

תושבי אלבניה המבוגרים שומרים על המסורת
לצד המודרניות

במדרחוב הצמוד למצודת קרויה בזאר גדול ובו
מזכרות מסוגים שונים

משתה הבוקר) הייתה לא שגרתית והיגשו בה שלוש כוסות: באחת חלב שמן מורחת היישר
מהפרות שבחצר, מעורבב עם מעט סוכר; בשנייה קפה שחור חזק ובשלישית ראקי. שילוב
מעניין לבוקרו של יום. מסתבר שרבים מתושבי אלבניה "מתדלקים" עצמם בבוקר בשילוב
המוצלח הזה.

גנרטור לכל פועל

לאחר פרידה מבני המשפחה המשכתי צפונה לקרויה (Kruja), עיר בעלת חשיבות בתרבות
ובהיסטוריה של אלבניה. גם כאן הגיבור הלאומי סקנדרבג הוא הדמות הבולטת, מפני שהגן
על העיר מאימת הטורקים והעות'מאנים ואף הצליח להדפם מספר פעמים.
מצודת קרויה (Kruja Castle) שוכנת בפסגה ובכניסה אליה נמתחת שדרה תיירותית באורך
כ-300 מטרים, בה ניתן לרכוש מזכרות מגוונות במחירים הוגנים. מהמצודה עצמה נשקף
מבעד לעננים נוף העוצמתי של העיר. במתחם המצודה שני מוזיאונים: **מוזיאון סקנדרבג**
(Skanderbeg Museum) ו**המוזיאון האתנוגרפי** (The Ethnographic Museum). במוזיאון
האתנוגרפי נלווה אלי מדרוך מטעם המוזיאון, אדם מבוזר וחביב שסיפר לי באנגלית מדוקלמת
היטב על התקופות השונות בהיסטוריה של אלבניה ועל מאפייני הלבוש, היבטי תרבות

ומנהגים שונים, וכן על אורחות חייהם של האלבנים בתקופות הקדומות. אחד מאולמות המוזיאון מוקדש לפטריוארכאולוגיה, אחת מאבני היסוד של המשפחה האלבנית. בהתאם למסורת האירוח הקדומה נבנו בבתים חדרי אירוח ומפגש לגברים ובצדם חריץ ממנו צופה כל העת האישה, שתפקידה למלא את הצלחות ולהגיש לגברים מטעמים.

מוזיאון סקנדרבג ממוקם בחלקה השני של המצודה. זהו מוזיאון די חדש ומודרני שהאדריכלית שתכננה אותו היא לא אחרת מאשר בתו של הודג'ה, אולם הוא יועד מלכתחילה לזכרו ולמורשתו של סקנדרבג, ולא לזכר אביו. המקום מנסה לעשות הירואיזציה בלתי מתפשרת לגיבור הלאומי. בין החדרים מטבעות, מכתבים, פסלים ומוצגים נוספים, רובם הגדול שחזורים.

מקריוה המשכתי ל**שקודרה** (Shkoder). הגעתי לעיר בלילה ובשל בעיות באספקת החשמל לכולם (תושבים פרטיים, בתי מלון וחנויות) יש גנרטורים. גם בית הקולנוע שבעיר מופעל באמצעות גנרטור רב עוצמה, חוויה רומנטית לחובבי הז'אנר.

בשקודרה שמים לב מייד לשני דברים: מאות רוכבי אופניים, תופעה שלא נתקלתי בה בשאר חלקי אלבניה, וכן נשים מטופחות המסתובבות ברחובות בלבוש מודרני וסקסי. שקודרה סואנת ועמוסה ובהחלט כדאי להסתובב בה אבל צריך לפקוח עיניים היטב, כי בכל המדרכות והכבישים יש בורות ומהמורות. האטרקציה המרכזית בשקודרה היא, איך לא, המצודה שמשקיפה על העיר, **מצודת רוזפה** (Rozafa Castle). המצודה מוזנחת מאוד ונראה שאין כוונה להפכה לאתר תיירות פוטנציאלי, אולם מכל המצודות שבהן ביקרתי באלבניה (וחיו המון), דווקא מזו נגלה לי הנוף היפה ביותר. מצידה הדרומי של המצודה אפשר להשקיף על הנוף עוצר הנשימה של העיר וכן על שלושה נחלים – דריני, קירו ובונה – הזורמים בכיוון אגם שקודרה, הגובל במונטנגרו השכנה.

חוויה כפרית אותנטית

בבוקר שלמחרת התעוררתי מוקדם במטרה להמשיך לצפון המדינה. הכל היה עדיין חשוך וקריר. עליתי על מיניבוס במקום שנקרא **קומאן** (Koman), שאינו עיר או יישוב אלא תחנת מעבר לצפון אלבניה, השוכנת צפונית-מזרחית לשקודרה (ברוב המפות המקום כלל לא מסומן). זו הנסיעה היפה ביותר שחוויתי באלבניה, וכמי שכבר ראה ארץ או שתיים

מצודת רוזפה

סיפור מצודת רוזפה מתחיל באגדה ישנה על שלושה אחים ששמלו קשה על בניית חומה סביב המצודה, אולם בכל לילה קרסה החומה מחדש. הם החליטו להיוועץ באדם זקן וחכם, שהורה להם להקריב קורבן אדם ולהטמין אותו בחומה, ואמר שרק כך תוסיף החומה לעמוד. האחים החליטו להקריב את אחת מנשותיהם, זו שתביא להם ראשונה חזון לאחר הבניה ביום שלמחרת, כל זאת מבלי שיגלו לנשים את שאמר להם הדקן. רק האח הקטן עמד בהבטחתו ולא גילה לרוזפה אישתו על התוכנית. למחרת כשהאישה הגיעה עם החזון הסבירו לה האחים בצער רב את שעליהם לעשות לה. רוזפה, שנבר עליה להיקבר בחומה, דאגה לעתידו של בנה התינוק והסכימה לתוכנית רק אם יתירו את שדה הימני תשוף כדי שתוכל להניק את תינוקה, את ידה הימנית כדי שתוכל ללטף אותו ואת רגלה הימנית כדי שתוכל לענות את ערסיתו. גם היום, כך מספרים, ישנה אכן בחומה שממנה נוזל חלב...

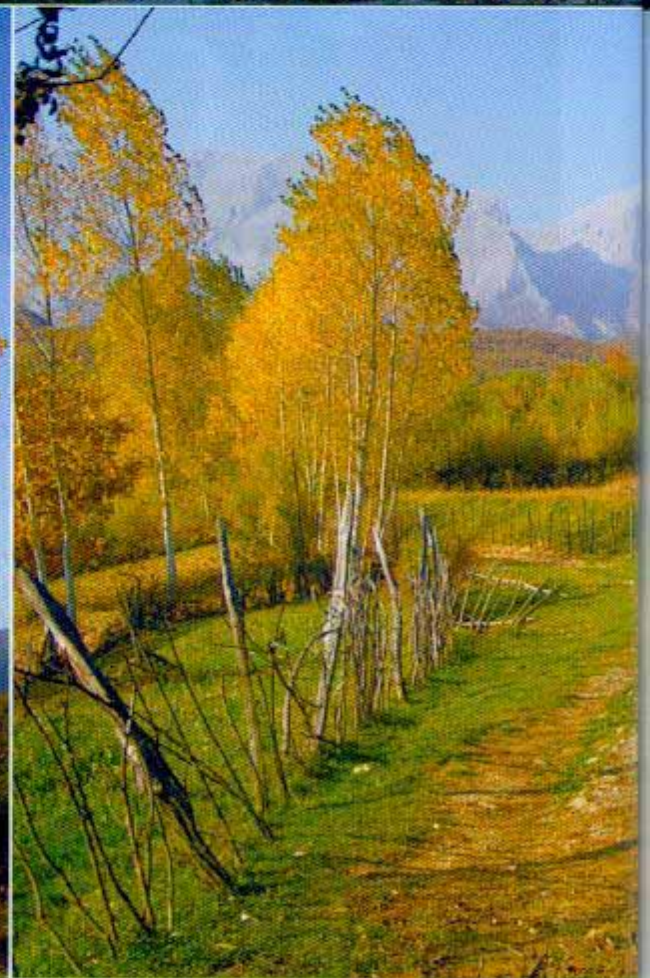
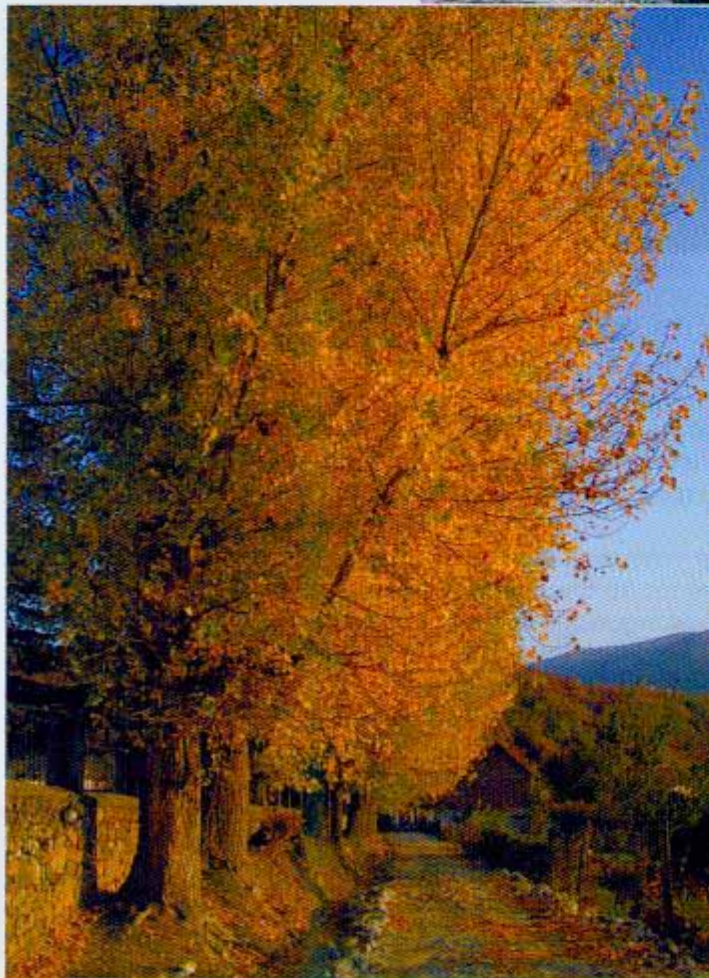
מימין:

נשים שהתאלמו או איבדו ילד ילבושו שחור מכך
רגל ועד ראש. לאלמנה צעירה ששנותיה עוד
לפניה ויתנות ההודמונת להכיר נבר נוסף ולהקים
תא משפחתי חדש

בעמוד מימין למעלה:

אחרי התמוטטות הקומוניזם בשנת 1992 הוחלט
לפתח ולשמר את בוטרינט בשיתוף אווסק"ו, ואכן
מספר שנים לאחר מכן הוכרז האזור כפארק לאומי

בשלכת נראים נופיה של אלבניה כמו גלויה
מרהיבה. מרבית העצים מרוכזים באזורים
הכפריים, אך גם בדרכים ובהרים

בסתיו עוסקים תושבי הכפרים באיסוף מספוא לקראת החורף. למלאכה נרתמים גברים ונשים כאחד, העמלים מזריחתה החמה ועד לשקיעתה

אני מרשה לעצמי להעיד שזו אחת מהנסיעות היפות שהיו לי מימי. בתחילה נגלים נופים מדהימים ומפעימים, נהרות שוצפים במים ותחנת הכוח ההידרואלקטרית המיושנת של שקודרה עם מפל המים הנובע ממנה. מייד אחריו אגמים מתפתלים בין ואדיות עם מים בצבע כחול – הפתעה יפהיפה הנמשכת כשעה, והכל בכביש דו־כיווני צר מאוד וללא עצירות בדרך. המלצה חשובה לרוצים לבקר באלבניה ולנסוע בדרך זו: חובה לשבת בצידו השמאלי של האוטובוס (בצד הנהג), משם נשקף הנוף המעניין של הדרך.

בהפלגה ברחפת ישנה, שנראית כמו אוטובוס ועוצרת בתחנות איסוף והורדה שלא ברור מניין אנשים מגיעים אליהן ולאן בדיוק הם הולכים, נגלה נוף מפעים של מים שקטים בצבעים מיוחדים. ההפלגה נמשכה כשעתיים וחצי בין ואדיות והרים משני הצדדים עד לתחנה הסופית **בבירם קורי** (Bajram Curri), עיר שנראית כמו שוק אחד גדול לבגדים ולנעליים משומשות. החלטתי לפסוח עליה ולהמשיך לאחד מכפרי האזור כדי לחוות את האותנטיות האלבנית הכפרית, והגעתי לכפר **טרופויה** (Tropoja) שבו גרים כ־1,000 תושבים. נכנסתי לפאב/מסעדה וניסיתי לברר על אפשרויות הלינה במקום. לשמחתי ולמזלי אחד מבאי המקום הבין מעט אנגלית והסביר לי שאין בכפר מקום מוסדר ללינה, אבל אני אורח רצוי בביתו. התושבים בכל רחבי אלבניה הם מכניסי אורחים מתוך מסורת ואהבת אדם ולא משום מניע כלכלי.

הכפר נמצא במרחק 15 ק"מ מהגבול עם קוסובו ובשנת 1999, בזמן המלחמה שגבתה אלפי קורבנות תושבי קוסובו ממוצא אלבני, ספג גם הכפר מספר אבדות כתוצאה מהפגזות הסרבים. בעלי חיים רבים מסתובבים בשטח חופשיים לצד ערוצי מים, עצים ופרחים. אפשר לסיים את הביקור באלבניה כאן, במקום שבו הטבע מופיע במלוא עוצמתו, או להמשיך לקוסובו ברכבי טרנזיט שיוצאים מטרופויה. כך עשיתי אני, אבל על זאת בפעם אחרת.

עמרי גלפרין - טייל, כתב וביסאי עלוויה.
 עונה בדוא"ל: galperinomri@hotmail.com

למידע שימושי ופרטים נוספים על אודות אלבניה ואפשרויות הטיול בה, דפדפו אל טבלת סידע שימושי בעמ' 112-113.